

Salutogen frågeformulär för ungdomar

Pernilla Garmy^{1,2} • Agneta Berg¹ • Eva K Clausson¹ • Peter Hagell¹ • Ulf Jakobsson³

¹ Sektionen för Hälsa och Samhälle, Högskolan Kristianstad

² Institutionen för Hälsovetenskaper, Kliniskt Centrum för Hälsofrämjande Vård, Lunds universitet

³ Institutionen för Kliniska Vetenskaper Malmö, Centrum för primärvårdsforskning, Lunds universitet

Slutsats

Våra observationer stöder både acceptansen och de psykometriska egenskaperna för SHIS som ett kort, en-dimensionellt frågeformulär för att mäta salutogen hälsa hos ungdomar.

The Salutogenic Health Indicator Scale (SHIS): Frågeformulär om salutoga indikatorer på hälsa

Hur har du känt dig under de senaste 4 veckorna, i följande avseenden. (Ju längre till vänster du placerar ditt svarkryss desto mer håller du med om det vänstra påståendet och vice versa)

Under de senaste 4 veckorna har jag...

	6	5	4	3	2	1	
A: känt mig pigg	☐	☐	☐	☒	☐	☐	känt mig trött, utmattad
B: känt mig glad, optimistisk	☐	☐	☒	☐	☐	☐	känt mig nedstämd, dystert
C: känt mig lugn, avslappnad	☐	☐	☐	☒	☐	☐	känt mig orolig, spänd
D: sovit bra	☐	☐	☐	☐	☒	☐	sovit dåligt
E: haft lätt för att koncentrera mig	☐	☐	☐	☐	☒	☐	Har haft svårt för att koncentrera mig
F: varit idérisk, kreativ	☐	☐	☐	☐	☐	☒	haft brist på idéer/kreativitet
G: varit beslutsam	☐	☐	☐	☐	☐	☒	varit villrådig, tveksam
H: varit i känslomässig balans	☐	☐	☐	☐	☐	☒	varit i känslomässig obalans
I: känt mig frisk	☐	☐	☐	☐	☐	☒	känt mig sjuk
J: haft mycket energi	☐	☐	☐	☐	☐	☒	haft lite energi
K: fungerat bra i kontakten med andra människor	☐	☐	☐	☐	☐	☒	fungerat dåligt i kontakten med andra människor
L: upplevt att min kropp fungerat bra i förhållande till vad min livssituation behöver	☐	☐	☐	☐	☐	☒	upplevt att min kropp fungerat dåligt i förhållande till vad min livssituation behöver

© Åsa Bringsén, Ingemar Andersson, Göran Ejlertsson.

Bakgrund

SHIS - mätning av indikationer på hälsa

SHIS (Salutogenic Health Indicator Scale) hör ihop med en salutogen och holistisk beskrivning av hälsa, som har utvecklats med stöd från teorier kopplade till begreppen hälsa och välbefinnande. Rent tekniskt består enkätinstrumentet SHIS av 12 frågor med motsatsord där svaren på varje fråga går från mest positiv till mest negativ. Varje fråga kan besvaras med endera av sex svarsalternativ. Exempel på motsatser:

känt mig pigg – känt mig trött, utmattad

Hälsa är en positiv subjektiv helhetsupplevelse av sig själv. Hälsa är mätbart genom att utgå ifrån människors känslor och upplevelser av fysisk, psykisk och socialt välbefinnande som indikatorer.

SHIS utvecklades av Bringeén et al. (2009) och testades på vuxna. I föreliggande studie testades frågeformuläret hos ungdomar (Garmy et al. 2016).

Syfte

Syftet med studien var att testa de psykometriska egenskaperna av frågeformuläret "Salutogenic Health Indicator Scale" (SHIS) hos ungdomar.

Metod

Undersökningen genomfördes bland svenska elever i åldrarna 13-15 år (n=817; 58% flickor). SHIS utvärderades avseende hur väl frågeformuläret accepterades av ungdomarna. Frågeformulärets psykometriska egenskaper testades med hjälp av klassisk testteori (avseende endimensionalitet, träffsäkerhet, reliabilitet samt extern begreppsvaliditet).

Resultat

Ungdomarna tyckte att det var lätt att besvara frågeformuläret, och det tog ungefär 4 minuter. Explorativ faktoranalys identifierade en faktor, vilket stöder instrumentets endimensionalitet. Golv-tak-effekter var $\leq 3.3\%$. Reliabilitetstester gav ett Cronbach's alpha på 0.93. Test-retest reliabiliteten (n=50, 2 veckors intervall) var 0.89 för den sammanvägda summan, och 0.52-0.79 för varje fråga för sig. Spearman-korrelationer med andra variabler baserades på i förväg uppställda förväntningar, det vill säga att självskattade hälsa, depressiva symptom, ångest och sömnproblem, skulle ha samband med svar på SHIS.

Högskolan
Kristianstad

Referenser

Bringsén Å, Andersson HI, Ejlertsson G. (2009) Development and quality analysis of the Salutogenic Health Indicator Scale (SHIS). Scand J Publ Health 37:13-9.

Garmy P, Berg A, Clausson EK, Hagell P, Jakobsson U. (2016) Psychometric analysis of the Salutogenic Health Indicator Scale (SHIS) in adolescents. Scandinavian Journal of Public Health. DOI: 10.1177/1403494816680801 | First Published December 8, 2016

Kontakt: Pernilla.Garmy@hkr.se